

Utrechtse Ruimtemakers organiseren Stadsmakersdialoog # 1

Over geld, zeggenschap en opdrachten

Dit voorjaar hebben de Utrechtse ruimtemakers een stadsmakersparagraaf aangeboden aan de lokale politiek. Er valt voor de stad zoveel te winnen wanneer de lokale politiek en vele betrokken, talentvolle en bevoegen mensen in de stad meer gaan samenwerken aan de toekomst van de stad. Hier gaan we graag samen mee aan te de slag. We zoeken de komende periode aan de hand van concrete thema's uit de stadsmakersparagraaf de dialoog met het college, de gemeenteraad en de gemeentelijke organisatie.

Thema's Stadsmakersdialoog #1 (20 juni 20:00 Vechtclub XL)

Een eerste bijeenkomst beleggen we op 20 juni over vernieuwing van het financieel instrumentarium. Dit gaat zowel over hoe budgetten worden verdeeld, de zeggenschap er de positie van lokale initiatiefnemers bij gemeentelijke aanbesteding.

1 Van wankele potjes naar stevige fondsen

De tekst uit de stadsmakersparagraaf:

“mogelijk maken dat aanvragen voor steun door maatschappelijke initiatieven uit een combinatie van gemeentelijke fondsen kan worden gehonoreerd, waaronder de leefbaarheidsbudgetten, ondernemersfondsen, creatieve en culturele fondsen, gebiedsontwikkelingsgeld en gelden voor beheer en onderhoud in de wijk.”

Toelichting:

De gemeente doet er al veel aan om lokale initiatieven financieel te ondersteunen. Daarvoor wordt steeds weer nieuwe fondsen met weer nieuwe spelregels gevormd. Recent zijn daar bijvoorbeeld het ondernemersfonds en het fonds creatieve broedplaatsen. En in het collegeakkoord lezen we: “We voegen het leefbaarheidsbudget en het flexibel welzijnsbudget samen tot een initiatievenfonds, bedoeld voor permanente verbeteringen van de openbare ruimte of vernieuwende initiatieven gericht op zorg en welzijn in de buurt. Dit vanuit het principe van cofinanciering en/of eigen inzet van de initiatiefnemer.”

Vanuit het perspectief van lokale initiatiefnemers die een vliegende start zoeken of een steviger financiële basis nodig hebben is het toch vaak een kwestie van tijdrovend shoppen langs de verschillende potjes met steeds weer nieuwe labels en spelregels. “Probeer een het eens bij het leefbaarheidsbudget in je wijk”, “heb je al gehoord van die nieuwe renteloze lening?”, “als je snel bent kun je nog mee in de nieuwe ronde van het ondernemersfonds”, zijn de goedbedoelde adviezen van ambtenaren maar het voelt vaak als een tombola. En zeker in tijden van bezuinigingen ligt de teleurstelling op de loer. Daarin zouden we elkaar best een handje kunnen helpen. Zowel om de dans rond de potjes om te zetten naar effectieve dienstverlening als samen zoeken naar een bredere financiële basis naast de gemeentelijke budgetten.

Het moet mogelijk zijn daar een betere en steviger systeem voor te bouwen zonder alles op een hoop te willen gooien. Vaak horen we het pleidooi om schotten tussen geldstromen weg te nemen. Maar programma's zijn niet voor niets op specifieke doelen/doelgroepen gericht. Je moet een goede balans vinden tussen flexibel financieren en doelgericht programmeren.

Het gaat hierbij om vragen als:

- Hoe verhouden de regelingen die de gemeente Utrecht in het leven heeft geroepen zich qua omvang [stelt het wat voor?] en voorwaarden (denk aan cofinanciering, terugbetaling, verantwoording) tot vergelijkbare steden?
- Hoe vinden we met elkaar een goede balans tussen laagdrempelige toegang tot financiële steun en de principes van gelijkberechtiging, zorgvuldigheid en integriteit?
- Hoe voorkomen we een kloof tussen mensen die de weg naar de fondsen goed kennen en zij die daarvoor de kennis, vaardigheden en contacten missen?

samen maken we de stad

- Is het mogelijk een loket en bijbehorende procedure te creëren waar initiatiefnemers goed en snel worden geholpen om de weg naar verschillende potjes en fondsen te vinden zonder al die afzonderlijke regelingen samen te hoeven voegen?
- Hoe zorgen we er samen voor dat we nieuwe financiële middelen aanboren bij krimpende budgetten van de gemeente?

2 Van strooigeld naar opdrachten

De tekst uit de stadsmakersparagraaf:

“ontwikkelen van een systeem van maatschappelijk aanbesteden, waarbij lokale initiatiefnemers betere toegang krijgen tot gemeentelijke opdrachten en voorzieningen. Voor inspiratie zie het pakket van buurtrechten dat is opgesteld door het Landelijk Samenwerkingsverband voor Actieve bewoners [LSA]”

Toelichting:

Veel initiatiefnemers in de stad maken dankbaar gebruik van gemeentelijke project- en experimentenfondsen. Die gelden zijn echter bescheiden en onzeker vergeleken met de geldstromen die vastzitten aan gemeentelijke uit- en aanbesteding. Dat geldt bijvoorbeeld voor fysieke investeringen in de openbare ruimte, voorzieningen en bouwprojecten, investeringen in zakelijke diensten, de budgetten voor gesubsidieerde instellingen evenals het uitbesteden van onderzoek, beleids- en planvorming en procesbegeleiding. Het zou wenselijk zijn wanneer meer lokale initiatiefnemers mee zouden kunnen dingen naar deze gelden. De daarvoor geldende procedures zijn echter nu vaak ondoorzichtig en ontmoedigen hen om zich in die strijd te mengen. En sowieso wordt maatschappelijk ondernemerschap in verschillende gemeentelijke regelingen ontmoedigd. Nu mogen professionele initiatiefnemers bij sommige potjes, zoals het leefbaarheidsbudget, geen geld verdienen aan hun bijdragen. Een systeem van maatschappelijk aanbesteden waarmee her en der in Nederland wordt geëxperimenteerd zou hier uitkomst kunnen brengen. Zo'n systeem is er op gericht dat lokale initiatiefnemers een meer dan redelijke kans krijgen om gemeentelijke opdrachten te verwerven. Daarmee wordt maatschappelijk ondernemerschap beloond, de lokale economie versterkt en het sociaal kapitaal van de stad vergroot.

Het gaat hierbij om vragen als:

- Hoe zorg je dat individuele Utrechtse (sociale en culturele) ondernemers en collectieve initiatiefnemers de kans krijgen om mee te dingen naar gemeentelijke opdrachten die nu doorgaans gaan naar grotere bedrijven en instellingen?
- Kun je voor lokale initiatiefnemers die zich inzetten voor hun eigen omgeving en voorkeurspositie regelen ten opzichte van aanbieders zonder enige binding met de stad en de buurten?
- In de WMO is sinds kort het 'right to challenge' opgenomen, Hoe gaan we dit in Utrecht uitwerken ook voor andere domeinen?
- Kun je aan grote partijen die meedingen naar opdrachten van de gemeente Utrecht de voorwaarde stellen dat ze alleen voor opdrachten in aanmerking komen als ze zich verbinden met lokale initiatiefnemers?

3 Van geld voor de buurt naar geld van de buurt

De tekst uit de stadsmakersparagraaf

“op waarde schatten van kennis en expertise die inwoners inbrengen vanuit hun achtergrond en kennis van hun omgeving. Dat kan zich vertalen in directe zeggenschap van inwoners van de stad over de eigen omgeving en over de daarvoor beschikbare middelen [zoals het systeem van buurtbegrotingen dat toegepast wordt in Amsterdam -Oost]

Toelichting:

Voor platforms van burgers in buurten en wijken zou het anno 2014 mogelijk moeten zijn om zelf meer greep te hebben op de gelden die door de overheid en haar partners de buurt worden besteed. Greep hebben betekent zowel meer inzicht krijgen in de geldstromen en de vrije bestedingsruimte daarbinnen alsook zelf dat geld kunnen inzetten. Dat vergroot ook de kans

samen maken we de stad

dat geld direct wordt ingezet ten behoeve van de buurt en er weinig weglekt naar projecten en processen die daar weinig aan toevoegen. De ervaringen die daar nu in Amsterdam mee worden opgedaan (zelfsturing in plan van Gool en buurtbegroting in Amsterdam Oost) zouden als inspiratiebron daarvoor kunnen dienen. De gemeente zou meer ondersteunend kunnen zijn aan de buurten in plaats van zelf over de besteding te gaan.

Het gaat hierbij om vragen als:

- Veel budgetten en programma's zijn nu al gebiedsgericht en sommige budgetten zijn deels flexibel inzetbaar. Hoe maken we met elkaar inzichtelijker welke publieke geldstromen er door een wijk gaan en bevorderen we dat die inzichtelijk en beïnvloedbaar zijn voor actieve wijkbewoners?
- Welke instrumenten van zeggenschap over buurt- en wijkgeden zijn in Utrechts bruikbaar en werkbaar?
- Kunnen door vormen van horizontale planning en controle de invloed van de buurt versterkt worden en verticale planning en control vereenvoudigd worden?
- In hoeverre kunnen budgetten voor investeren, beheer en onderhoud van de openbare ruimte onder regie van bewoners worden gebracht?

samen maken we de stad